

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ระเบียบปฏิบัติ

กระบวนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ผู้จัดทำ

สัทยารักษ์ พิบูลย์พล
(นางสาวอัญญาภรณ์ พิบูลย์พล)
นักประชาสัมพันธ์
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
พัฒนาการจัดการความรู้และนวัตกรรม

วันที่ 21 ส.ค. 2565

ผู้ทบทวน

สมพงษ์ ชัยโอภาณนท์
(นายสมพงษ์ ชัยโอภาณนท์)
ประธานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
กรมอนามัย

วันที่ 21 ส.ค. 2565

ผู้อนุมัติ

นายมนต์เชียร ฅณาสวัสดิ์
(นายมนต์เชียร ฅณาสวัสดิ์)
รองอธิบดีกรมอนามัย

วันที่ 25 ส.ค. 2565

วันที่รับเอกสาร 27 ส.ค. 2565 วันที่ประกาศใช้ 27 ส.ค. 2565

ระเบียบปฏิบัติ กระบวนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้หน่วยงานกรมอนามัยได้มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มีการผลิตองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน สนับสนุนให้มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา มีการจัดเก็บองค์ความรู้ให้เป็นระบบมีฐานข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่และประชาชน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

2. ขอบเขต

กระบวนการดำเนินงานที่ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานในประเด็นการจัดการความรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดประเด็นในการดำเนินงานจัดทำแผนการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมการจัดการความรู้ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาใน 3 องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ พิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนขององค์ความรู้ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลองค์ความรู้ เผยแพร่ข้อมูลการจัดการความรู้

3. นิยาม

1. การจัดการความรู้ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการของการสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้/เผยแพร่ และการจัดเก็บองค์ความรู้ โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดประเด็น/ในการพัฒนา/แก้ไขปัญหา หรือกระบวนการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

2. องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คน (People) กระบวนการ (Process) และ เทคโนโลยี (Technology)

1) “คน” ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2) “เทคโนโลยี” เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยนรวมทั้งนำความรู้ไปใช้อย่างง่าย และรวดเร็วขึ้น

3) “กระบวนการความรู้” เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ใช้เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง และนวัตกรรม

3. ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) หมายถึง ผลงานอันเกิดจากการประดิษฐ์ คิดค้น หรือการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งเน้นที่ผลผลิตของสติปัญญาและความชำนาญ โดยไม่จำกัดชนิดของการสร้างสรรค์ หรือวิธีการแสดงออกในรูปแบบของสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สินค้าต่างๆ หรือในรูปแบบของสิ่งของที่จับต้องไม่ได้ เช่น บริการ แนวคิดในการดำเนินธุรกิจ กรรมวิธีการผลิตในอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ผลงานกรมอนามัย ขอยื่นจดในประเภท ลิขสิทธิ์ (Copyright) และสิทธิบัตร (Patent) /อนุสิทธิบัตร (Petty Patent)

4. ผู้รับผิดชอบ

สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะอนุกรรมการการจัดการความรู้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการพัฒนาวิชาการ กรมอนามัย

5. ระเบียบปฏิบัติ

5.1 การกำหนดประเด็น วิเคราะห์สถานการณ์

- สำนัก/กอง/ศูนย์ วิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดประเด็น/เรื่อง/องค์ความรู้ ที่จำเป็นและสำคัญในการปฏิบัติงานในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ตลอดจนผู้รับผิดชอบในหน่วยงาน วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานการจัดการความรู้ เช่น คน กระบวนการ และเนื้อหา/เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2 การพัฒนาทักษะในการจัดการความรู้

- องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ ได้แก่ คน กระบวนการ และเนื้อหา/เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการ พัฒนาระบบการจัดการความรู้ ทั้งในระดับบุคคลและระดับหน่วยงาน ตลอดจนเทคโนโลยีที่สนับสนุนการดำเนินงานการจัดการความรู้

5.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ นำผลงานออกมาเผยแพร่/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนโดยการจัดเวที/ช่องทาง ต่างๆ ภายในกรม ส่งเสริมให้นำผลงานไปเผยแพร่ในเวทีต่างๆ ภายนอกกรม

- สำนัก/กอง/ศูนย์ ส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคคลากรนำผลงานออกมาเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านเวที/ช่องทาง ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกกรมอนามัย เช่น การประชุมวิชาการ ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, LIKE Talk Award, วารสาร Health, TPSA เป็นต้น

5.4 การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

- สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่บุคคลากรที่ประสงค์จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา และดำเนินการรวบรวมและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้ถูกต้อง/ครบถ้วนตามระเบียบแบบฟอร์มของกรมทรัพย์สินทางปัญญา รวมไปถึงดำเนินการยื่นเอกสารคำขอต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา

5.5 การรวบรวมและคัดกรององค์ความรู้ ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม จากสำนัก/กอง/ศูนย์ คณะกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และองค์ความรู้ที่ถูกรวบรวมเพื่อเผยแพร่ต้องผ่านคัดกรอง พิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนขององค์ความรู้ โดยผู้รับผิดชอบในประเด็นนั้นๆ เช่น ผู้อำนวยการ/ประธานคณะกรรมการ/ประธานคณะอนุกรรมการ

5.6 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection)

- หน่วยงานที่จัดเก็บ วิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลต้องศึกษา พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 2562 เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (ตามมาตรา 26 ของ PDPA) ข้อมูลใดต้องขอความยินยอมก่อน เพื่อออกแบบระบบเพื่อให้สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนด และปฏิบัติตามคำแนะนำ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

6. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ร่างคู่มือการจัดการความรู้ กรมอนามัย ปี 2563
2. Flow Chart ขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา (ลิขสิทธิ์) Flow Chart ขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา (สิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร)

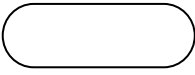
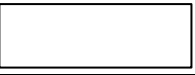
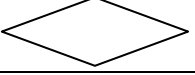
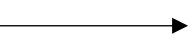

7. เอกสารอ้างอิง

“การจัดการความรู้ในองค์กร กรณีศึกษา : หน่วยงานธุรกิจ CDMA บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)” ลาวัลย์ สุขยั้ง คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.2550

กระบวนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)

1) สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

2) ผังกระบวนการ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
1	กำหนดผู้รับผิดชอบ	5 วัน	หน่วยงานคัดเลือกผู้รับผิดชอบ งานการจัดการความรู้ใน หน่วยงาน	สำนัก/กอง/ศูนย์ และสำนัก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
2	แต่งตั้งคณะกรรมการ/ อนุกรรมการ ที่เกี่ยวข้อง	7 วัน		สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะกรรมการขับเคลื่อนการ ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม และสำนัก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
3	วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดประเด็นในการดำเนินงาน	20 วัน	มีข้อมูลสถานการณ์ ประเด็น/ องค์ความรู้ที่จำเป็นและสำคัญ ในการปฏิบัติงานเตรียมความ พร้อมในการดำเนินงาน/พัฒนา ในด้านต่างๆ เช่น บุคลากร ประเด็นความรู้ในการ ขับเคลื่อน เทคโนโลยี เป็นต้น	สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการ จัดการความรู้และนวัตกรรม และสำนักคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิกรมอนามัย
4	จัดทำแผนการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมการจัดการความรู้	15 วัน		สำนักคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิกรมอนามัย
5	ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการพัฒนาใน 3 องค์ประกอบ ของการจัดการความรู้	30 วัน	3 องค์ประกอบของการจัดการ ความรู้ คือ คน (people), กระบวนการ (process) และ เนื้อหาหรือเทคโนโลยี สารสนเทศ (content/IT)	สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการ จัดการความรู้และนวัตกรรม และสำนักคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิกรมอนามัย
6	ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่	60 วัน	เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่เช่น - การประชุมวิชาการ ส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อม - LIKE Talk Award - วารสาร Health - TPSA เป็นต้น	สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการ จัดการความรู้และนวัตกรรม และสำนักคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิกรมอนามัย
7	ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มี การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา	30 วัน	การจดทะเบียนทรัพย์สินทาง ปัญญา เช่น - ลิขสิทธิ์ - สิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร	สำนัก/กอง/ศูนย์ และสำนัก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมอนามัย
	○			

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
	○ ↓			
8	↓ ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้	30 วัน	องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ใน การสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อม	สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะกรรมการขับเคลื่อนการ ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม และสำนัก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
9	↓ การคัดกรอง พิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วน ขององค์ความรู้		องค์ความรู้ได้รับการคัดกรอง พิจารณาความถูกต้อง จาก ผู้ที่รับผิดชอบ เช่น ผู้อำนวยการ ประธาน คณะกรรมการ/ประธาน คณะอนุกรรมการ	สำนัก/กอง/ศูนย์ คณะกรรมการขับเคลื่อนการ ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม และสำนัก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
10	↓ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล	30 วัน	จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็น หมวดหมู่ ง่ายและสะดวกต่อ การค้นหา	สำนักงานคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และกองแผนงาน
11	↓ เผยแพร่ข้อมูลความรู้	3 วัน	เผยแพร่ข้อมูลทั้งในระดับพื้นที่ และระดับประเทศ ผ่าน ช่องทางที่หลากหลาย และ สื่อสารให้พื้นที่รับทราบอย่าง เข้าใจง่าย	สำนัก/กอง/ศูนย์ และ คณะอนุกรรมการพัฒนาการ จัดการความรู้และนวัตกรรม สำนักคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ

3) รายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- หน่วยงานคัดเลือกผู้รับผิดชอบ ประเด็น/เรื่อง/องค์ความรู้ที่จำเป็นและสำคัญในการปฏิบัติงาน ในการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ในระดับกรม สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาการจัดการ ความรู้และนวัตกรรม กรมอนามัย ประจำปี และดำเนินการแจ้งเวียนให้หน่วยงานรับทราบ ในระดับหน่วยงาน แต่งตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงาน ในระดับหน่วยงาน เพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้ในหน่วยงาน
- วิเคราะห์สถานการณ์เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน /พัฒนาในด้านต่างๆ เช่น บุคลากร กระบวนการในการดำเนินงาน ประเด็นความรู้ในการขับเคลื่อน/เทคโนโลยี เป็นต้น โดยหน่วยงานดำเนินการ ในระดับหน่วยงาน และสำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการในระดับกรม
- สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำแผนการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมการจัดการความรู้ ให้กับบุคลากรในสังกัดกรมอนามัย
- สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ /สำนัก/กอง/ศูนย์ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการ พัฒนาใน 3 องค์ประกอบของการจัดการความรู้ 3 องค์ประกอบของการจัดการความรู้ คือ คน (people), กระบวนการ (process) และเนื้อหาหรือเทคโนโลยีสารสนเทศ (content/IT)
- สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ/สำนัก/กอง/ศูนย์ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ในเวทีต่างๆ เช่น การประชุมวิชาการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, LIKE Talk Award, วารสาร Health, การส่งผลงานเข้ารับรางวัล TPSA

7. สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา และเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมเอกสารยื่นต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา

8. สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม จากสำนัก/กอง/ศูนย์ คณะกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

9. องค์ความรู้ที่ถูกรวบรวมเพื่อเผยแพร่ต้องผ่านการคัดกรอง พิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนขององค์ความรู้ โดยผู้ที่รับผิดชอบในประเด็นนั้นๆ เช่น ผู้อำนวยการ ประธานคณะกรรมการ/ประธานคณะอนุกรรมการ

10. สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นหมวดหมู่ ง่ายและสะดวกต่อการค้นหา

11. เผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้ที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ผ่านช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

*****